СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 14. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 19 січня 1932. VOL. XL. No. 14. Jersey City, N. J., Tuesday, January 19, 1932. THREE CENTS.

ЩЕДРУЙТЕ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

ҐРІН ПРОТИ ОБНИЖУВАННЯ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТЕНЬ

НЮ ЙОРК. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, заявив, що не буде поліпшення відносин і спокою в краю, коли далі матимемо 20,000,000 людей, котрі є без роботи, або на удержанню тих, що не працюють.

Зменшування заробітних платень, говорив Ґрін, тільки погіршує ситуацію і депресію, бо зменшує число людей, котрі можуть купувати. Тільки підвищення платень може бути початком до звороту на краще.

ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ ПРОПАҐАНДИ.

НЮ ЙОРК. — На другій річній протикомуністичній конвенції рішено домагатися від почти заборони пересилати комуністичну літературу почтою. Большевицьку Росію узнано нещастям для світової торговлі. Конґресмен Фіш підчеркнув, що комунізм не повинен мати місця в Америці, а 200-літні уродини Вашинґтона повинні бути використані для затвердження засад американізму.

Конвенція домагалася також депортації всіх комуністичних аґітаторів.

ДРАЙЗЕР ПРОПАҐУЄ КОМУНІЗМ.

НЮ ЙОРК. — На книжковім ринку появилася нова книжка, затитулована „Треджік Амеріка", написана американським письменником Теодором Драйзером, котрого уважають симпатиком большевиків.

У тій книжці Драйзер стверджує, що капіталізм в Америці не може вивязатися з соціяльних завдань і є цілковитою господарською невдачею. Він пропонує реорганізацію Америки на комуністичний лад, передаючи владу екзекутивному комітетови, подібному до того, який держить владу в Москві.

Драйзер заявляється далі за знесення приватної власности й удержавлення всеї промисловости.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА З „ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ".

ПИТСБУРҐ. — У стадіюм Питсбурського університету зібралося понад 50,000 безробітних, котрі слухали о. Джеймса Кокса, який стояв на чолі походу безробітних до Вашинґтону.

о. Кокс формує тепер з безробітних третю партію, яка ставить його кандидатом на президента держави. Він є римо-католицьким священиком і каже, що церковне право не заказує йому кандидувати.

ВИДАЛИ МІЛІЯРДИ НА БУДОВУ ДОМІВ.

ВАШИНҐТОН. — Правительства ріжних держав, як і приватні одиниці, видали за останніх 10 літ $36,000,000,000 на будову домів.

„ЛЮДИНА КАРІЄРИ" ПОСЛОМ ДО ЯПОНІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Зприводу напружених відносин з Японією президент Гувер назначив послом до Японії Джозефа Ґру, теперішнього амбасадора до Туреччини.

Кажуть, що амбасадор Ґру віддався дипльоматичній службі для карієри і розуміє своє діло.

ЗНАЙШЛИ ДОРОГОЦІННОСТИ В СТАРИХ ГРОБАХ.

МЕКСИКО СІТИ. — При археольоґічних розкопах в Монте Карльо знайдено кілька гробів, у яких поховано в 16 століттю ріжних індіянських ватажків. В тих гробах знайдено великі скарби. Вони більші ніж ті, що їх знайдено в Єгипті, коли отворено гріб фараона Тут-анк-Амена.

ТЕЛЕФОН З БОФАЛО ВРАТУВАВ ЖИТТЯ ДІВЧИНИ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Головна поліційна станиця одержала телефонічне повідомлення з Бофало, що від ч. 326 Вест 47 улиця живе дівчина Елзі Кук, яка є у великім клопоті. Повідомив про це поліцію брат дівчини і то в годині 4.15 над ранком.

Про це дано знати полісменови, котрий пішов до апартаменту дівчини і застав кімнату наповнену ґазом, а дівчину майже неживу. Її відвезено сейчас до шпиталю, де вона почала приходити до притомности.

СУХІ КАЖУТЬ, ЩО НЕМОЖЛИВО ЗНЕСТИ ПРОГИБІЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — На нарадах прихильників прогибіції рішено повести велику кампанію, щоби сказати населенню „правду про прогибіцію".

Д-р Полінґ, президент „Еллайд Форсес фор Прогібішен", заявив, що безробіття було й перед прогибіцією, та що треба тверезих голов, а не запитих, щоби знайти вихід з теперішньої економічної депресії. Тому годі знести прогибіцію.

Він казав далі, що і перед прогибіцією були тисячі спікізів і повно рекетірів.

ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШОГО ЗБРОЄННЯ АМЕРИКИ.

Голова воєнно - морського летничого департаменту, адмірал А. Мофет, домагається асиґнування грошей на будування нового воєнного пароплава, який був би стацією для 800 воєнних літаків. Адмірал каже, що кождий літак повинен мати скорість лету найменше 200 миль на годину й підносити від 2 до 4 тисяч фунтів сильних вибухових матеріялів. В майбутньому адмірал пророкує війну головно в повітрі, а тому Америка для неї повинна добре підготовитися завчасу.

РУХ ДО НОВИХ КОПАЛЕНЬ ЗОЛОТА В МАНІТОБІ.

Почався рух до нових копалень золота в Манітобі, а саме на Айленд Лейк при східній границі Манітоби, де границя звертає на північний схід до Годсонського Заливу. В четвер, 10. грудня, відлетіли до Айленд Лейк пять літаків з проспекторами: чотири літаки з Вінніпеґу, а один з Ди Пес. Якби було більше літаків до винайму, було би полетіло більше.

Вістку про знахідку золота принесли кілька тижнів тому висланники двох компаній будівляного матеріялу, а тепер стало відомо, що копальняні фірми з Торонто взяли опції на назначені клейми і це спричинило більший рух.

КОЛИСЬ І ПЕРЕЦЬ БУВ У ПОШАНІВКУ.

Перець знають люди ще з давніх часів перед Христом. Але в старі часи перець був у дуже високій ціні. Дуже часто побиті володарі заморських країв складали данину перцем на вагу золота.

У списі подарунків, які дістав один римський сенатор від якогось африканського князя, є записаний і перець у золотих сільничках. Вже в 408 році по Христі вороги облягали Рим, а в умовах піддання міста їх воєвода вставив між іншим окуп з трох тисяч лібр перцю.

І багато пізніше римський цісар Теодосій післав більшу скількість перцю славному ватажкови Гунів, Атилі, щоби його собі зєднати.

ПОМЕРЛА ВІД СМІХУ.

В Лос Анджелес померла в кінотеатрі 53-літня жінка, діставши нервовий приступ сміху підчас вистави комічної фільми. Жінка терпіла довший час від високого натиску крови.

ТРУП ФАРМЕРА ПІД ПІДЛОГОЮ В КУРНИКУ.

На фармі біля місцевости Лоялист, Алта., викрито страшне душогубство. Невідомі злочинці замордували власника фарми Г. С. Ларсона, 48 літ, і закопали його в курнику під підлогою. Сусід Ларсона прийшов був до його хати й коли не застав його і завважав кроваві сліди на підлозі, повідомив поліцію, якій остаточно вдалося знайти трупа. Ларсон був сильно змасакрований сокирою, яка лежала закопана біля нього. В звязку з убивством арештовано двох братів Картатієвих.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

ПОМЕР О. ИОСИФ ПЕЛЕХОВИЧ.

КАРНЕҐІ, (Пенсилвенія). — Помер нагло о. Иосиф Пелехович. Похорон відбудеться в середу, дня 20. січня 1932, в годині 10. рано, в українській церкві в Мікіз Ракс, Па.

ПРОТИ РЕПАРАЦІЙ І ВОЄННИХ БОРҐІВ.

Лідер Робітничої Партії в англійськім парляменті, Лендсбури, заявив, що прийшов час, коли треба сказати, що з репараціями треба покінчити назавжди. Годі Німеччину змушувати платити репарації, які нищать її економію. Тепер наступили такі умовини співжиття ріжних держав, що нищачи іншу державу, кожда держава одночасно нищить сама себе. Далі він заявив, що Америка, чи хоче, чи не хоче, а воєнних борґів їй Европа платити не буде, бо не може.

ГРАБІЖ І ВБИВСТВО.

Дня 8. грудня м. р., коло 8-мої години вечером, увійшли замасковані бандити до дому шевця Дмитра Козоріза у Замістю (Буковина) і звязали дротом його, його жінку, дві дорослі дівчині та жениха одної дочки. Бандити заграбили 145,000 левів. Але на другому місці було ще сховано 55,000 левів і бандити домагалися цих грошей, бо були дуже добре поінформовані про скількість грошей у Козоріза. Бандити били немилосердно цілу родину, а коли Козоріз не хотів їм видати решти грошей, застрілили його військовим крісом. Козоріз повернувся свого часу з Америки з грішми й випозичав гроші на короткий реченець. По бандитах пропав слід.

ПРОПОЗИЦІЯ АСЕКУРАЦІЇ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

Рада публичних шкіл у Мус-Джьо, Саск., розважає над асекурацією 4,000 шкільних дітей у тім місті перед випадком на шкільнім подвірю. Одна асекураційна фірма в Торонто зі своєї сторони розважає над тим, чи не виставити поліси на такий рід асекурації. Як би пропозиція перейшла, то Мус Джьо буде першим містом у Канаді, що заасекурує шкільні діти перед нещасливим випадком. Пропозиція є, щоби кожда дитина, яка ходить до школи, платила 25 цнт. річно, а за те малаб асекурацію на 1,000 долярів.

З КОЖНИМ РОКОМ МАЛІЄ.

В місті Вилмингтон Дел., живе робітник, який має дивну недугу. З кожним роком він стає менший. Лікарі кажуть, що він далі буде чим раз менший.

ГРІШ РОБИТЬ ГРІШ.

У 1847 році Самюел Блекгед у Вінніпеґу вложив до банку $2. На днях по 84 роках він зголосився по свою ощадність і переконався, що банк совісно вів його конто. Йому виплачено $10.53.

МІСТЕРІЯ З ФРАНЦУСЬКОЮ ПОЗИЧКОЮ.

Одна з польських варшавських газет подає зміст інтерпеляції, що її зголосив один з французьких послів до міністра фінансів у справі видатків з державної скарниці. У виказі цих видатків фіґурують слідуючі позиції: Польща 260 міл. франків, Югославія 265,250.000 фр., Мадярщина 354 міл. фр.

Французький міністер скарбу, відповідаючи на цю інтерпеляцію, заявив, що ці видатки зроблено на домагання міністра закордонних справ і що вони причинилися до вратування валют цих країв від руїни після німецької фінансової катастрофи.

Вище згаданий польський часопис, подаючи цю нотатку, зазначує, що вона мусить викликати в Польщі здивування, бо досі польський уряд не подав до публичного відома про затягнення 260-міліонової позички у Франції.

СВЯТО „РІДНОЇ ШКОЛИ" В ЛЕЖАЙСЬКУ.

Дня 21-го листопада 1931 року відбулося свято 50-ліття „Рідної Школи" в салі „Просвіти" в Лежайську. Вступне слово виголосив о. Володимир Худик зі Старого Міста, в котрім, по словам Шевченка „а на стражі коло них поставлю слово", підніс велике значіння плекання рідної мови, бо це є підставою живучого народа. Опісля слідували вправи дітей. Як третя точка свята ввійшла вистава „Серед цвітів" Клявдії Лукашевич, котру відограли прекрасно. До вправ і пісень у виставі грала своя власна орхестра. Настрій свята був дуже бадьорий. Всі дуже добре зрозуміли, що в молодім поколінню наша надія на будуче, тому й зі зворушенням і гордістю гляділи на гру наших найменших. Слід підчеркнути, що на святі була заступлена жидівська інтеліґенція. На закінчення відбулися товариські забави з танцями.

КОСТЕЛ СВ. ПАТРИКА З БАНЕЮ „ДЛЯ УКРАЇНЦІВ"

З часопису „Кетолик Реджістер", що виходить у Торонті, довідуємося, що костел у місточку Атікокан, при залізній дорозі з Форт Віліям до Форт Френсес, побудовано за гроші, даровані Товариством Поширення Католицької Церкви, але спеціяльно з тою цілю, щоби служити духовним потребам — Українців. Тому на костелі замісць гострої вежі, як звичайно на костелах, побудовано щось у роді бані.

Лист місіонаря Облята, який обслугує цей костел, подає інформацію, що ця баня побудована „для Українців". Врештою костел є під кождим оглядом римо-католицький і є присвячений св. Патрикови. Костел — римо-католицький, а для Українців — баня.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ДЛЯ ПОБОРЮВАННЯ КОМУНІЗМУ.

В Вінніпеґу повстала орґанізація для поборювання комунізму. Орґанізація приняла імя „Емпайр Лояліст" (Лоялісти Імперії) і ставить собі за ціль поборювання елементів, що підкопують британські інституції та традиції. Поручник-полковник В. Б. Вуд є головою цеї орґанізації.

МОСКВА ЗАНЕПОКОЄНА ЯПОНСЬКОЮ ВІДМОВОЮ ПІДПИСАТИ ҐАРАНТІЙНИЙ ДОГОВІР

ПРЕСА ПОТІШАЄ СЕБЕ, ЩО ЯПОНІЯ КОЛИНЕБУДЬ ТАКИЙ ДОГОВІР ПІДПИШЕ Й НЕ ПОСМІЄ НАПАСТИ НА РОСІЮ.

МОСКВА (СССР).—Тут велике й неприємне враження зробило те, що Японія відкинула пропозицію Літвінова підписати ґарантійний договір про вилучення війни яко способу до полагодження спору між Японією та Росією. Подібні договори Москва вже має з Німеччиною, Туреччиною, Персією, Афґаністаном та Литвою. Тепер вона старається підписати також договори з Польщею, Румунією, Францією та з іншими державами.

Коли через Москву переїздив новий японський міністер справ закордонних, Йошізава, то Літвінов йому зробив пропозицію почати переговори в справі ґарантійного договору, але Японець ухилився від відповіди. На таке саме предложення російського посла в Токіо, Трояновського, премієр-міністер відповів, що Японія тепер не має часу обговорювати цю справу.

Тепер большевицька преса потішає свої читачів, що маленька Японія не посміє напасти на Росію й не може завдати їй великої шкоди на Далекому Сході, а разом з тим преса грозить Японії, що в Росії є багато таких, котрі не люблять Японії й памятають про її окупацію Владивостока в часі війни большевиків з Колчаком.

КИТАЙ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ САНКЦІЙ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — З урядових кол заявлено, що Китай буде домагатися від Ліґи Націй санкцій проти Японії на підставі XVI статті статута Ліґи. Крім того він буде домагатися, щоб держави, які підписали пакт Келоґа, також змусили Японію виконати цей договір.

Крім того в уряді обговорюється можливість зірвання дипльоматичних зносин з Японією, що може потягнути за собою далекойдучі наслідки. Частина уряду висловлюється рішучо проти дипльоматичного розриву з Японією. Китайський уряд тепер шукає внутрішньої консолідації, щоб нарешті єдиним фронтом і з авторитетом виступити проти Японії.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЗИЧКИ ЗАМОРОЖЕНІ В ЕВРОПІ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — В слід за заявою Угорщини, що вона збанкротувала й не може не лише сплачувати свої міжнародні позички, але навіть платити за них проценти, опинилися на передодні подібної заяви: Австрія, Болгарія, Югославія та Греція. Ці держави винні Америці 600,000,000 долярів, позичених по війні. Тепер Америка опинилася перед тим, що й ці її позички будуть „заморожені".

СПОДІВАЮТЬСЯ НОВОЇ МОРАТОРІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Тут панує таке переконання, що льозанська конференція в справі репарацій та міжнародніх борґів не зможе остаточно полагодити цих справ, а лише відсуне їх на пізніше. Одно здається певне, що ця конференція звернеться до Америки з проханням продовжити мораторію для европейських борґів Америці ще на 18 місяців, на який час дадуть мораторію для німецьких репарацій.

Крім того все більше зростає думка, що льозанську конференцію треба відложити на пізніше, щоб наперед полагодити деякі актуальніші питання.

„ЦАР" ХВАЛИТЬ БОЛЬШЕВИКІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Бувший великий князь Кирило Володимирович, котрий кілька років тому проклямував себе російським царем, заявив, що капіталізм повинен умерти, а на його місце зявитися нова система. Отсей „цар" хвалить большевиків за їх активність та за те, що вони в Росії підготовляють ґрунт для величности російського народу.

Така заява „царя" зробила неприємне враження серед його „вірнопідданих", що жиють на еміґрації.

ҐІТЛЕР ВІДПОВІДАЄ БРІНІНҐОВИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Лідер соціял-націоналістів, Ґітлер, у довшому листі відповів канцлерови Брінінґови, що націоналісти не годяться на „неконституційне" продовження призидіяльного терміну Гінденбурґови. Націоналісти вважають, що в своїм часі мають бути переведені відповідні вибори.

У своїй промові на масовім мітінґу Ґітлер сказав, що настають часи, коли націоналісти повинні боротися до кінця, щоб здобути побіду. Він рішучо виступав проти демократії й комунізму, які називає жидівською ідеєю, й закликав своїх прихильників до боротьби з ними.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ ДО СПРАВИ МУНІЯ.

Справа Мунія й Билинґза, двох провідників робітничих юній, засуджених несправедливо за бомбовий замах на параду военного приготовання, ще далі товчеться перед обуреним громадянством Америки. Кампанія за направлення цього справдішного „морду справедливости", що лежить чорним пятном на американському судівництві, не тільки що не увінчалася звільненням несправедливо засуджених, але ще й новою кривдою.

Як оповіщено широко кілька місяців тому, так звана комісія Викершема, яку президент Гувер покликав для розсліду, як в Америці виконуєтся усякі закони, не поминула теж справи Мунія; вглянула в неї та прийшла до певних заключень, дуже непідхлібних для американського судівництва.

Здавалося, що цей розслід стане основою нових заходів для звільнення Мунія й Билингса. Та сталось інакше. Комісія покінчила свою роботу, розвязалася. Газети про справу замовкли. Коли деякі сенатори хотіли порушити справу в конґресі і зажадали в тій цили предложення актів справи, генеральний прокуратор (міністер судівництва), який перебрав від комісії Викершема всі документи, заявив, що він ніяких актів не має. Під натиском сенаторів знайдено десь другу копію рапорту комісії Викершема про справу Мунія та вислано її генеральному прокураторови для предложення сенатови.

Рапорт комісії Викершема не може, очевидно, подати вже ніяких нових даних до добре відомої справи. Всеж таки добре, що комісія потвердила закид проти переведення справи. Отже прокураторія й суд не старалися дізнатись про правдиві факти. Поліція й прокураторія змовилися, щоби пришпилити злочин на двох робітничих провідників, до злочину непричетних. В тій цили вжито фальшивих свідків і фальшивих документів. В тій цили вжито преси для викликання улередження. Цілий суд був одною трагічною комедією над справедливістю.

Можна би було сподіватися, що уряд не схоче до цих злочинів додавати ще один злочин, за який треба вважати держання далі невинно засуджених людей. Але діється інакше. Уряд не тільки що їх не звільняє, але ще затрачує акти, щоби вислід слідства комісії не дістався до публичного відома. Зроблено це очевидно в інтересі тих, які запроторили були Мунія в тюрму. Ця злука уряду з винуватцями „судового вбивства" є новим скандалом для виміру справедливости й почуття права.

О. С.

ТІНЬ ГІТЛЄРА

Гітлєрівський рух виказує богато підозрілих аналогій з фашизмом в його початках. Ідеˌзавзяте гуртовання сил, напів толероване урядовими колами й до них збликені; розсилають „амбасадорів" майбутнього уряду до европейських столиць (як це було на провесні фашизму); орґанізується штурмові батальони й ін. Многі поважні денники числяться зовсім серіозно з усякими можливостями в Німеччині.

Занепокоїлися тим рухом і в Польщі. Бо, щоб не говорити про Гітлєра, він таки можливо порозуміється з Францією, а цілу свою увагу скерує на „коридор", Данціг і ін. Таксамо як большевики, які — мимо своїх голосних фраз — порозумілися в Берестю з Вільгельмівськими генералами, а натомісць ударили в сторону найменшого опору — на Україну.

Ось для чого їздив маршал Пілсудський до Румунії; ось для чого приїздив югославянський міністер заграничних справ, Марцінкович, до Варшави; ось для чого, нарешті, їздив до Лондону Залеський, польський міністер заграничних справ, хоч і тут він не випередив „амбасадора" Гітлєра, який ще перед ним відвідав мрячну столицю Альбіона...

Яка ціль тих потягнень польської дипльоматії? Ціль її ясна. Старі союзи й порозуміння в Европі — розпрягаєся, Антанта як цілість не істнує, Малої Антанти — теж не вдалося склеїти, межи Францією (протекторкою Польщі) й Англією — назріваюуть торговельно-фінансові непорозуміння в звязку з приходом до влади нового кабінету та запровадженням мита в Англії. Є небезпека, що за економічним охолодженням між Францією й Англією — наступить і охолодження політичне. На кого тоді буде могла спуститися Польща? Лише на Францію? Цього замало, а тому їде Пілсудський до Румунії, а Залеський до Англії.

Що осягнув перший, не відомо, але що другий не богато осягнув — це мабуть факт. Англія цілком виразно відвертається від непримиримої політики Парижа супроти Німеччини. Англія бачить, що Версаль — створивши політичну й економічну геґемонію Франції на континенті, — міцно захитав не лиш Німеччину, але й економічне та політичне становище самої Великої Британії. Ревізія версальського договору зєднує чимраз то більше прихильників в старій Англії (як і в Америці). Ризикувати новою світовою війною задля якогось там коридора — Англія не захоче. Найправдоподібніше, що — колиб перспективи гітлєризму зросли — Англія захоче так чи інакше з ним порозумітися. Якою ціною? Тяжко про це говорити. Може ціною відвернення Німеччини від совітської Росії, може ціною втягнення Німеччини в европейську спільноту, може ціною ревізії деяких особливо невигідних точок версальського мира для Німців, очевидно на сході, не на заході.

Все це можливе. В кождім разі — тінь гітлєризму, іншими словами — тінь Німеччини, яка не хоче вже зносити пригнітаючих і руйнуючих її примусових договорів — впала на Европу. Впала і на Польщу, яків прибавилися нові незнані труднощі...

І що цікаво, якраз в цей момент — прибавилися нові труднощі й Росії. Японія мислить цілком певно про анексію Манджурії, зайняла ряд стратегічних пунктів, з яких домінує над Харбіном, і навіть Владивостоком. Скорше чи пізніше — Росія, щоб не знищити свого престіжу серед народів Сходу — буде змушена на це якось реаґувати. Отже й перед нею встають досі незнані й великі труднощі...

Зглядна стабілізація стосунків европейсько-азійських, яка наступила в 1920 році, зачинає хитатися. В такі моменти звичайно знову виринають на порядок денний ріжні нерішені дефінітивно питання. Напевно вирине й квестія українська. Завданням чинних політиків — є скористати з моменту, який викличе зацікавлення нашою квестією, і поставити її перед форум світа в цілій її ширині.

ЩОСЬ ЯК У ГАЛИЧИНІ.

Чеський щоденник „Право Ліду" дістав вістки від Словінця, який живе у тій части Словінії, яка після світової війни дісталась Італії.

Словінців, мущин у віці від 18—50 літ, є в Італії (Приморя) дуже мало. Багато їх пішло на чужину, головно до Югославії, а ще більше їх інтерновані на островах або в горах. Ті, що є дома, не мають уже майже чотири роки ніякого заняття. Взяли би якунебудь працю, щоби лише вижити, та ніхто їх до праці не приймe. Лише ті з Словінців, які заявилися фашистами, дістали працю. Зате мусять брати участь у всіх святах у чорних сорочках, щоби мати спокій. Одначе їх дуже мало. Мусіли теж змінити свої словінські назвища на італійські, стати членами ріжних фашистичних товариств, а з іншими Словінцями, протифашистами, не сміють сходитися.

Словінець ніде не знайде охорони. Чує на вулиці ріжні образливі слова проти себе та проти Словінців, із нього насміхаються та провокують, бо в Італії дуже багато тайних поліціян і шпіонів, агентів-провокаторів, які хочуть заробити собі на прожиток доносами, часто й неправдивими. Обвинувачений Словінець не знайде оборони. Хоч нічого не знає про обвинувачення, його засудять.

У Красі в кожнім селі є дуже багато батьків або конфінованих, під наглядом, або замкнених. Їх родини навіть не знають, де вони. Карають за кожну промову, виголошену по словінськи. Приключилося, нпр., що чоловік, батько родини, після довшої перерви дістав працю. В неділю поступив на склянку вина, щоби побалакати зі знакомими. Вино, якого вже довший час не пив, подіяло на нього і він заспівав собі словінську пісоньку. Інакшої співати й не міг, бо не вміє. Та було лихо! Хтось із надвору почув той спів. За хвилю прийшли жандарми (карабінери), забрали його та замкнули у вязниці. Його жінка лежала дома тяжко хора. Пополудні прийшло до них до дому шість ревізій. Хвору все скидали з ліжка на землю й усе розкидали. Ледви її сусіди уложили до ліжка, зараз приходила нова ревізія та вчиняла такий самий непорядок. Що тепер діяти тій жінці, хто кормитиме родину, що з нею буде — про те ніхто не питається. Ніхто також не знає, де держать її увязненого чоловіка, коли він вернеться, та чи взагалі вернеться.

ЛІКАР В КИТАЮ.

Один Англієць мусів задержатися в важних справах довший час у глибині Китаю і підчас того занедужав. У цілій околиці не було ніодного чужинецького лікаря, лише самі китайські. Не було ради, Англієць мусів помиритися з долею та вдоволитися примітивним лікуванням китайського лікаря. Як відомо, китайські лікарі лікують іще методами, якими лічили їх предки тому тисячу й більше літ.

Для лікарів у Китаю є спеціяльний звичай та приписи. Доки ще чоловік здоров, вибирає собі лікаря. Коли занедужає, він приkликає того лікаря й лікар лікує його, поки не виздоровіє — або не переснеться на той світ. Підчас недуги хорий нічого не платить лікареві; колиж виздужає, платить йому вже все — аж поки знову не занедужає! Не мало дивний це звичай, одначе Англієць мусів піддатися звичаям тієї країни, коли хотів виздоровіти.

Коли китайський лікар виліkує свого пацієнта, а потім він умре, тоді лікар мусить що вечора перед своєю хатою повісити по одному лямпіонові за кождого хорого. Це тягнеться доти, доки лікар відбуває практику. Часто буває, що лікарева хата вся обвішана лямпами.

Хорий Англієць усе те знав, тому сказав свому слузі, щоби приkликав того лікаря, перед якого хатою знайде найменше лямпіонів. Слуга довго бігав по місті, лікарів було багато, одначе всі вони мали перед своєю хатою багато лямпіонів. Це ті пацієнти — яких лікарі не могли вилікувати.

Вкінці чесний слуга знайшов лікаря, який мав лише пять лямпіонів перед хатою. Коли прийшов до Англійця, цей спитав його:

— Пане, чи не моглиб ви сказати мені, як довго ви вже лікарем?

Лікар трохи збентежився, всеж відповів щиро:

— Від учора, містер!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що спільні наради в справі злуки відділів У. Н. Союза, на поклик головного орґанізатора У. Н. Союза А. Питляра, з дня 15-го січня 1932, в ч. 11 Свободи", всі члени відділів міста Ню Йорк мають явитись в середу, 20-го січня 1932, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та вул., точно в годині 8-мій ввечір. Так і нашим обовязком явитись всім як оден, тільки проситься на час прибути. — Ілія Гузар, гол.; Д. Костишин, рек. секр.; М. Боднар, фін. секр.; М. Никифорчин, кас.

В. Будзиновський.

НА ЯВОРІ НА ЗЕЛЕНІМ

(Свобідно за Розеґером).

(Докінчення)

(4)

Тим ґрунтом, який треба би дати монастиреви разом з Настею, Стефан доброго вбив клина в голову батька дівчини. Куртяк відійшов від Стефана лише тому, що йому на таке не міг відповісти. Сам став думати так, як Стефан, та боявся хоти за його радою. Хотів сам все те розважити в своїй голові. Ішов і думав:

— Коби той мій брат Василиянин не напирав так! Коби згодився на малу проволоку... Не схоче. Сам пішов на монаха і хотів би все людство ввести в монастирські мури. Пуджає мене вічним пеклом, як не виконаю моєї клятьби. Найгірше, що я, Василь, мій патрон, святий Василій, є патроном того чина, до якого моя дитина, сказать би, заасентирована. Брат каже, що сам святий Василій подає, що як Василь своєї доньки йому не дасть, то святий Петро того грішника Василя до неба не впустить... Хіба скажу так, як радить Стефан. Нехай до монастиря везе Настю, але без ґрунту, бо я, лише дитину зобовязався дати. Про ґрунт я нічого не говорив; я й не думав про ґрунт. Ся придача до Насті, то лиш пізніша вигадка мого брата. Він вмовив в мене, що се само собою розуміється... Неначе би дитина без ґрунту не була дитиною! Клопіт був би з моїм братом, як би я так поставився... Я пішов би порадитися попа, та в такім ділі піп мабуть потягне за братом. Хоч би сам іншої був думки, то буде тримати з монахом, щоби сей не пожалувався на нього перед епископом.

Куртяк вдарив долонею в чоло і закляв, бо аж тепер подумав про спадкове право. Воно поколотило цілий його плян, яким гадав, що може доньку спасе від монастиря. Отямився, що загрозою не дати монастиреви ґрунту разом з дитиною, він брата не відстрашить. Відумерщина першої його жінки була власністю його дітей. Хоч брат не був адвокатом, добре знав, що куди піде дитина покійної мами, туди й піде її ґрунт.

— Хіба використати малолітність Насті і не позволити й до монастиря. Хіба сказати, що як буде повнолітна, то аж тоді сама нехай робить, що схоче з собою і зі своїм ґрунтом?

Стефан лишився під деревом, бо і так мав там роботу. Він ловив ріжні птахи і продавав їх в місті. Хоч се було заборонене, то він таки заробляв добре, бо мав потайних покупців. Саме на сім яворі були позакладані його сильця на птахи. Підвівся, бо вчув, що на дереві щось тріпочеться. Спіймався якийсь птах. Поки ще під явором вже не було нікого, бо Стефан поліз на дерево взяти птаха. Сильце було уміщене високо, отже парубок ліз щораз далі й далі. Раптом зупинився, бо внизу почув якусь розмову. Пізнав голос. То Настуня балакала сама з собою.

Настуня гнала до хати корови і вівці. По дорозі підійшла до явора, що був кільканадцять кроків від дороги. В руках мала цілий сніп ріжного квіту зі зрубу і з поля. Підходячи до явора, говорила сама до себе:

— Я дурна дівка, та потопаючий хапається бритви. Пречиста не бритва; як не поможе мені, то бодай не покалічуся. Пробувати таки треба. Вона сказа, отже силу якусь має... Може й вона схоче заробити собі мою вдячність? Чей же те, що мене до неї пригнала моя розпука, не повинно оскорбити її... Бога не хочу гнівити моїми просьбами, бо батько прирік мене йому. До Пречистої нема тої перешкоди. Її можу просити, щоб у Бога вступилася за мене.

Приступивши до завішеного на дереві образа Богородиці, дівчина стала зривати сухе зілля і на його місце тичити свіжі квіти. При тій роботі промовляла:

— Я принесла найкращі квіти, які знайшла, щоби Тобі тут було любо і весело. Тут маєш червоні маки з поля, арніку і зозулинці з сіножатки; маєш незабудки і чебрик.

При кождій квітці, яку витягала зі снопа, казала образови, що се за квітка. Прикрасивши образ так, що його зза квітів не було видко, говорила далі:

— Люба, пречиста Діво Маріє! Не з лестивости, а щиру правду кажу тобі: Кращої не вісти як ти, нема ні на небі, ні на землі. Тобі так до лиця з тими квітками. Хтоже тебе причепурить ними, як мене тут вже не буде? Я все робила се; в погоду чи в неґоду. Та я мушу до монастиря. Я дуже хотіла би лишитися тут. Ти що суботи дістала би гарний вінець на неділю. Батькови боюся сказати, що я не хочу до монастиря. Я до Тебе прийшла, Пречиста, просити, щоби Ти побалакала з Твоїм Сином. Як тільки схочеш, то Тобі легко буде розпязати той ґандель батька з Богом. Тай ще одно нехай поможе: Він собі любий Син Твій, Ісус: коли Він з любови до людей помер на хресті, то Він не буде глухий на мою просьбу. Я там Йому не конче потрібна, бо я дурна дівка. До того я ще велика грішниця і до монастиря... кажу се отверто... цілком не надаюся. Хоч знаю, що мушу стати черницею, буваютъ у мене такі думки і такі сни, яким у монастирі не вільно бути. Ти, Маріє Пречиста, Ти Царице небес і Твій голос, то не пустий вітер в полі. Твій божеський Син, добра Дитина. Як Мама попросить, то добрий Син не скаже „ні!" Твоє серце, Пречиста Діво, не з каменя і Ти не лишиш мене в моїй потребі...

На хвилю дівчина замовкла. Подумавши, зачала наново:

— Коли ми вже так розбалакалися, то за одним заходом ще попрошу Тебе, люба, ласкава Мати Божа Маріє. Не погнівайся на мене за те, що я дурна дівка... Не відвернися від мене, коли почуєш... Ти, мабуть, вже сама знаєш і Твій Син знає... Я думаю, що коли я раз вже вродилася дівчиною; коли кажуть, що парубків Господь Бог сотворив для дівчат, то... Або я знаю, чи сказати Тобі? Ти може сама вже знаєш, що Стефан не хоче мене пустити до монастиря. Як подумаю, що він без мене жити не годен; як подумаю, що, сидячи в монастирі, я не буду могла й в очі його глянути, то мені вже тепер трохи серце не трісне.

— Хто тебе навчив так молитися? — спитав Куртяк, висуваючися зза дерева і беручи доньку за руку.

Куртяк прийшов під дерево одночасно з донькою, лише з противного боку. Ввесь час стояв там і чув цілу ту молитву. Тепер спитав доньку:

— Ти справді так любиш того вітрогона?

Дівчина прилягла до грудей батька і захлипала.

— Щож я з тобою зроблю, нещасний?! — Куртяк спитав. — Хіба буду молитися. Може Бог дасть мені який знак...

— Що се за знак? Я ще ніколи не бачила, щоби та гора була така червона. Сонце що днини заходить за неї, та таке гора ще ні разу не горіла.

— Може то гора з сорому паленіє, що я захитався і думаю, чи не зломити мое слово... Коби то в сій хвили та, що мене покинула на віки, звилася бодай на одно слівце і сказала, що мені діяти!

В сій хвили на дереві сопілка зачала ніженько співати пісню:

„На яворі, на зеленім, зазуля кувала."

Куртяк затрусився і підвів очи, та на дереві нікого не побачив, бо вже був сумерк. Хвилю стояв німо і слухав. Стер з лиця слезу і сказав, зітхаючи:

— Ся пісня раз вже зробила щасливими двоє людей. То моя жінка, царство їй небесне, дає мені знак... хоч сопілкою того злого шибеника. Бо то ніхто інший, як лиш він, той музикант.

Куртяк підвів голову і гукнув:

— Злізь і навчи мене, як мені вибрехатися. За два місяці приїде по неї мій брат.

Стефан зсунувся з дерева і відповів.

— Цілком не треба вибрихуватися. Він приїде аж за два місяці. Зробіть так, щоби приїхав запізно. Нехай, як впреться, бере Настуню до монастиря, але зі мною.

— То ходіть до жінки. Вона хоч мачуха, то таки не годиться оминати її. Для моїх дітей вона не гірша, як була рідна мама. Завтра дамо на заповіди.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Листопадове Свято.

Завдяки комітетови, до котрого входили люди церковного уряду, горожанських клюбів, брацтв і товариств, у нас відбулося 6. грудня м. р. свято української державности на Західній Україні.

В день свята о. Е. Сидоряк проголосив, що буде по проповіди відправлена панахида по поляглих українських героях, котрі віддали своє життя на вівтар своєї вітчини. Таксамо просив о. Сидоряк усіх прийти ввечер на концерт, який мав відбутися в церковній галі.

На початку концерту о. Сидоряк сказав промову про причини й ціль Листопадового Свята. Бесіда людей захопила й вони пригадали часи радости, що наступили по 1. листопаді 1918 р. Церковний хор під проводом учителя-дірігента А. Медведя відспівав американський та український гимн. Відповідні деклямації виголосили шкільні діти. Потім було сольо в супроводі піяна, мандолінова оркестра й знов патріотичні хорові пісні.

Головний референт, предсідатель У. Н. Союза М. Мурашко, в своїй річевій бесіді представив зібраним живий образ української боротьби за свою державу від початків аж до нинішнього дня, за що присутні нагородили бесідника бурею оплесків.

Відтак виголосив промову о. Данилович, парох з Оборн. Цей бесідник торкнувся деяких наших національних хвороб, висвітлюючи їх прикладами з історії за часів Хмельницького та інших, котрі боролися за Україну. О. Данилович закінчив тим, що мали ми хоробрих лицарів в минувшині — маємо їх і тепер. Січові Стрільці ще раз возьмуть зброю в слушний час і розрозправляться з ворогами України. Цими словами скінчив свою бесіду о. Данилович.

З панахиди прийшло 30 долярів. Жертвували: о. Е. Сидоряк $4; по $1: Г. Порциналюк, П. Корняк, М. Трипалюк, Н. Іванишик, А. Яворський, і А. Ґіба. Разом $10. Дрібними жертвами зложили $20, що робить разом $30. Зі вступу на концерт прийшло $37.24. Розходу було $6. Остається $61.24.

З того доходу призначено $25 на боєвий фонд, а $36.24 на інвалідів.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

Член Комітету.

СТ. ЛУЇС, МО.

Листопадове Свято.

Надзвичайно врочисто відбула українська кольонія в Ст. Луїс, Мо., Листопадове Свято в день 15. листопада. Ще заздалегідь були скликані представники від всіх українських орґанізацій, які утворирли святочний комітет. Прийняти участь в святі згодились такі орґанізації: українська православна парохіія, Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. С., Бр. Успенія Преч. Діви Марії (самостійне), Сестрицтво Любов, від. 373 У. Н. Союза, Тов. Запорожська Січ, від. 113 У. Р. С. й Український Народний Дім. Отже майже всі орґанізації в Ст. Луїс, Мо., обєдналися.

Свято почалося зрана. В 10 год. була відправлена врочиста Служба Божа. Вечером в 6-тій год. почалося саме святкування. Урядники тих орґанізацій, які приймали участь у святі, з лентами через плече вишикувалися в галі Українського Народного Дому й рушили до церкви, яка міститься в тімсамім Народнім Домі.

Напереді дві дівчинки-школярки в українських убраннях несли вінець з написом „Борцям за волю України", за ними інші школярки й хлопчики також в українських убраннях. За ними йшли урядники вище названих орґанізацій. а далі члени й членицi орґанізацій. Церква наповнилася так, що богатьом не було де стати. Серед церкви була зелена могила з березовим хрестом, на котрому висів терновий вінець, а в середині його напис: **„Борцям за волю України"**. Діточки зложили свій вінець на могилу в підніжжя хреста, а всі діти стали по обох боках могили, чим утворили живий вінець. Діти мали в руках китиці цвітів. Підчас панахиди за борців-героїв, коли хор під проводом гр. Д. Музички заспівав „Со святими упокой", діти зложили на гріб свої цвіти. Парох православної церкви, о. прот. П. Корсуновський, виголосив відповідну проповідь. Підчас панахиди він прочитав зворушливу молитву за Україну, а хор відспівав „Боже Великий Єдиний".

По відправі всі присутні вдалися до галі Народного Дому, де розпочався святочний концерт вступним словом гр. М. Паращака.

Український Національний Хор, що два місяці тому зорґанізувався при українській православній церкві під проводом о. протоєрея П. Корсуновського, розпочав концерт жалібним маршем на честь поляглих: „Ви жертвою в бою нерівнім лягли", який публика вислухала стоячи. Було відспівано ще кілька пісень з найкращого українського репертуару.

Після першої части концерту виголосив святочну промову д-р М. Клим. Почав він з відчитання листа до святочної громади від одного з поблизької місцевости гр.-кат. старшого священика, який хотів разом зі своєю громадою прибути на це свято, але через „незалежні від нього обставини" не міг прибути. Місцевий ст-луїський о. декан „заборонили" йому. Зміст листа був щиро український і високопатріотичний. Далі шановний д-р Клим виголосив патріотичну промову, відповідну до свята. „Вже тринацять літ — казав він — минуло від часу, коли український нарід, 42-міліоновий велитень, по сотках літ неволі мов зі сну пробудився, вхопився за зброю й став до великого зриву, щоб скинути кайдани і оголосити себе перед світом господарем на своїй землі. Геройська армія кинулась у бій проти своїх віковічних ворогів-грабіжників. Тисячами гинули в нерівнім бою наші Січові Стрільці, герої затяжної завзятої боротьби за волю і свободу України. Не пощастило героям здобути цієї свободи й наш нарід стогне у ярмі неволі. Тисячі наших братів і сестер томляться „по тюрмах сирих". Знущанням і катованням нема кінця. Польський кат скажені, мов дикий звір, жадний усе свіжої і теплої крови, ще завзятіше й підступніше шукає за новими жертвами та вливається гострими кіґтями у серце і душу нашого бездольного народу. Побіч тисячних, вже порослих чорних могил наших Стрільців, виростають нові могили. Та наші терпіння вриваються, цілий український нарід Галичини встає, простується, завиває рани і готується до нового зриву постання". На закінчення шановний бесідник закликав до єдности і злуки. Присутні нагородили його промову гучними оплесками.

На сцену виступила маленька дітвора. В українських убраннях вона робила враження квітника перед селянською хатою. Заспівали школярики стрілецьких пісень, а на кінець пісню: „На городі цвітки вються" з відповідними рухами. І дійсно, нагадували цвітник. Ще галя Народному Дому мабуть не чула таких оплесків, якими присутні нагородили діточки.

Честь і слава тим родичам, що хоч і далеко мешкають від школи, але посилають своїх діточок до неї, щоб вони пізнали своє рідне і полюбили його.

По діточій точці був покликаний на другого бесідника наш заслужений громадянин М. Петрівський. Шановний бесідник в півгодинній промовві зясував цілу історію нашого народу в порівнанню з іншими народами світа. Кожде слово падало в душу слухача, як добре насіння, а перед очима присутних пересувалась одна картина за другою, які змальовували змагання нашого народу до власної державности. „Коли — казав він — ми будували державу, то ми нагадували молоду господиню, якій зпочатку хліб не вдався, але другий раз вона спекла вже добрий хліб. Таксамо буде, коли ми другий раз будемо будувати свою державу.

Промова шановного бесідника вплинула на слухачів і викликала гучні оплески.

Відтак виступив хор української православної церкви під проводом гр. Д. Музички. Він відспівав дуже зручно й гарно цілу вязанку пісень. Видно було, якої муравлиної тяжкої праці треба було доложити, щоби вивчити такі трудні пісні, які хор виконав, особливо коли мати на увазі, що майже всі виконавці роджені тут в Америці. Честь і слава народному працівникови!

Третім зчерги бесідником був парох православної церкви, протоєрей о. Корсуновський. Він говорив про першого секретаря (міністра) війни західно-української републики, полковника Дмитра Вітовського, котрого особисто знав, а навіть провів з ним останній вечір у його життю, бо на другий день полк. Вітовський вилетів літаком на Україну, але на польсько-німецькому пограничу трарґічно заґинув разом зі своїм пільотом, Чучманом. Хоч Вітовський, — казав бесідник, — був начальником лише Галицької Армії, то він належить до цілої нації, бо все й усюди він виступав ідею соборности українських земель. Молодий, відважний, повний енерґії, він вивішує прапор України на ратуші у Львові в ночі на Першого Листопада. Займає ціле місто і ставить світ перед фактом, що Західня Україна стала незалежною републикою. Першу телеґраму про довершене діло він посилає до столиці України — Київа. Акт злуки, оголошений в Київі 22. січня 1919 р., був довершенням його мрій, що ясно пробивається в його приказі до військ зприводу цього акту. Цей приказ — це заповіт Вітовський народови, щоби він боронив усіми силами здобутків національної революції. Та не сила була встояти проти ворога. Вітовський виїздить з важною місією за кордон, а коли закінчив її, то не бажав залишитися за кордоном, але стремів туди, де рішалась доля війська й усього народу. Та смерть зустріла його на чужій землі... І тут не було кому купити навіть кавалка землі, де могли би спочити останки його тіла. Поховали його в... позиченій могилі в Берліні. Був час, що уряд цвинтаря загрожував, що викине гріб із могили, коли не буде заплачено за неї!!

Накінець бесідник завізвав горячо присутних до складання жертв на упорядкування могили великого національного героя. Згадав за нещасливих інвалідів, котрі мучаться беез рук, без ніг, котрі благають нашої помочі. Згадав також і за тих, які й до останнього часу наражують своє життя, щоби виборoти кращу долю свойому народови.

Після промови, яку присутні прийняли дуже одушевлено, члениці Сестрицтва Любов, пані: К. Любчин, А. Ґромоцька, Ю. Добромільська, М. Кроковська, П. Щупляк, А. Борусевич і Т. Єзуско зайнялися збіркою, яка випала надзвичайно гарно, коли мати на увазі критичні часи та невелику українську кольонію в Ст. Луїс.

Жертви були такі: Бр. Успенія Преч. Діви Марії $50; по $25: Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союза, і тов. Запорожська Січ, від. 113 У. Р. С.; по $10: Сестр. Любов, від. 373 У. Н. Союза, й Укр. Народний Дім; по $5: Совінґ Клюб, о. П. Корсуновський і М. Кульчицький; В. Щупляк $3; по $2: д-р М. Клим, М. Єзуско, Т. Єзуско, І. Добромільський, М. Добромільський, В. Білик, Т. Шпить, М. Петрівський; В. Петришин $1.50; по $1: Ю. Василюка, Д. Музичка, В. Ґолдак, М. Слонський, М. Коваль, О. Ґромоцький, О. Кучинський, М. Маґац, А. Маґац, А. Савіцька, М. Бартиш, Н. Федчак, Й. Хлопак, М. Дмитришин, П. Лесь, М. Чулик, І. Андибур, Т. Владика, С. Пилипчук, Т. Лесів, В. Лоґуш, Е. Пюркевич, Н. Тельович, М. Паращак, В. Андрус, П. Чулик, М. Кондрат, Д. Кордонов, Т. Кондрат, А. Ґромоцька, І. Паращак, І. Онуфрей; І. Пінчай 80 ц.; по 50 ц.: М. Стеців, К. Любчин, Т. Квасна, П. Ґолдак, П. Павліковський, І. Буш, І. Любчин, М. Кроковський, Р. Стефанів, Р. Кокорудз, Ю. Микуляк, А. Чайковська, А. Паращак, М. Дмитрачка, О. Пасічник, Д. Ялечко; Ґ. Венґеер 45 ц.; по 25 ц.: Н. Ґнатів, М. Хомик і М. Кузів; М. Войцехович 30 ц.

Дохід з відзнак та інш. був $84. Отже загального доходу було $288.59. Розходу було $56.45. До Обєднання переслано $232.14 з таким призначенням: на упорядкування могили полк. Д. Вітовського $77; на інвалідів $77 і на УВО $77.84.

Комітет Свята.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, і Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляють своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 10 січня 1932 року тих два відділи злучилися в одно і змінили назву Ттовариств, так, що не буде ані Тов. Надзбруча, ані Тов. Вільна Україна, а тільки Український Народний Союз, число 280, в Скрентон, Па. Зі всякими справами удаватись до уряду сего Товариства: Сильвестер оҐвка, голова; Евстахій Грещук, фін. секр.; Рублійовський Роман, рек. секр.; Стефан Петращук, кас.; Василь Павлишин і Теодор Книшевич, надз. хорих. Адреса фін. секр.; E. Greszczuk, 1727 Dorothy St., Scranton, Pa.

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 115, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 24 січня, в годин 2-гій пополудни в домі предсідателя К. Дрозка. — Секретар.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться 24 січня, зараз по Богослуженню. Просимо усіх членів прибути на сей мітінґ і вирівнати свої залеґлости. Контроля здасть справоздання за минулий рік. Уряд на 1932 рік є як слідує: Микола Гуль, предс.; Гавр. Дацьків, заст.; Іван Черґавий, рек. секр.; Іван Дацьків, фін. секр.; Михаіл Турко, кас.; Я. Коцовський, Н. Пашко і П. Гошко, контролори; А. Горбач, Павло Гошко, П. Біжик і Й. Зелінка, контр. хорих. — Іван Дацьків.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє, що на річнім мітінґу вибрано отсей уряд на 1932 рік. В. Босик, предс.; Д. Нарко, заст.; І. Приступа, секр. рек. і фін.; М. Кульбанський, заст.; П. Павлів, кас.; П. Комин, заст.; М. Пукіш, менаж.; П. Пилипів і М. Кульбанський, контр. комісія; Т. Заячківський і Гр. Король, надз. хорих; М. Сорохтій і М. Мельник, прапорщики; М. Пукіш капітан; П. Пилипів, опіку діт. департ.; Я. Федорас, дверник. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю по першім, в укр. гали, 3 Лейквуд ул. Обовязком є кождого члена бути на кождім мітінґу і заплатити свою вкладку перед 24-тим, бо в противнім разі наражається на суспендовання. — Іван Приступа, секр., 21 Седар Стр., Лудлов, Масс.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 20 грудня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: П. Пошивак, предс.; Г. Ясінський, заст.; В. еШремета, кас.; А. Дяк, заст.; В. Бартош, секр.; В. Білінський, заст.; І. Братусь, Я.Я. Поливка і М. Попик, контрольори; В. Братусь, Н. оҐрбянський, надз. хорих; Б. Трубілович і О. Каменець, хоружі. Місячні мітінґи будуть відбуватись першої неділі по пятнацятім. — П. Пошивак, пр.; В. Шеремета, кас.; В. Вартош, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОРНОРОБ ПРО ЗАМИРЕННЯ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Я, нужденний хробак, чорноробробітник, звертаюся до всіх наших орґанізацій в Америці (за виїмком большевиків), до всіх редакцій і до всіх Українців доброї волі з закликом до згоди. Помирімся, бо лихо нам буде!

Бо чому ми себе ненавидимо? Чому сваримося за форму правління на Україні, коли не маємо своєї держави і коли на наших землях знущаються над нами кати?

Таж окупанти нашої землі, оті звірі в людській подобі, викидають з гробів тіла наших героїв, а ми жеремося як пси.

Невжеж супроти наступу катів нашого народу ми не годні збудувати одного сильного національного фронту? Невжеж ми не можемо стануги разом всі до одного пляннового протинаступу?

Є час сіяти і є час збирати. Є час навіть на гострі виміни думок, на непорозуміння і партійні тертя, але є час і на згоду.

Саме тепер прийшла та крайня пора, яка наказує нам збудувати тут в Америці один спільний фронт. Ми звідси не можемо стріляти кулями на наших ворогів, але ми можемо наступати на них іншим способом. Ми можемо звідси нанести їм у відповідний час більшу шкоду, як її нераз наносять кулі. Але для цього треба нам бути обєднаними.

Бо це прямо є злочином співати „Душу й тіло ми положим за нашу свободу", а не хотіти виказати навіть дрібку доброї волі, щоби довести нашу іміґрацію до замирення.

Не можна так ставити справи, що коли буде Україна монархістичною, соціялістичною чи націоналістичною, то не треба ніякої України.

У майбутньому хто би не прийшов до влади, а та влада була українською, її валити не можна. Бо інакше далі будемо ходити в ярмі. І будемо далі червонітися з сорому перед Американцями, що 40-міліоновий нарід не має своєї держави. Бо годі нарікати на ріжні інвазії Татарів чи кого іншого чи на панщину. Бо таке переживали інші народи і мимо того мають свої держави. Шукаймо в собі самих причин, чому не маємо своєї держави.

Назрівають нові події. Назріває знову той момент, до якого кожному з нас треба бути готовим, згідно з тим, що проповідував Іван Франко.

Це повинна зрозуміти в першу чергу наша інтеліґенція. Простий нарід говорить про це між собою цілком явно і жде від своїх провідників першого кроку про замирення нашої іміґрації.

Я не виную нашу провідну верству. Бо який нарід, така його інтеліґенція. Я маю до неї довіря, І вірю, що між нами є провідні люди, котрі болють з розбиття сил нашої іміґрації. І я вірю, що є орґанізації, які щиро подали би собі руку до згоди. Бо вже надоїла людям гризня.

І тому я думаю, що говорю з серця соток тисяч таких самих чорноробів як я, коли попрошу наших провідних людей і наші орґанізації забрати слово в справі замирення нашої іміґрації й створення одного сильного національного фронту. На мою думку, треба довести до зїзду нашої провідної верстви в Америці. Бо коли провідники створять один фронт, то нарід піде за ними охотно одною великою лавою. Прошу інші наші часописи передрукувати отсі мої скомні слова. Може вони викличуть прилюдну дискусію на тему обеднання нашої іміґрації. Я думаю, що вже така дискусія принесе богато користи.

Йосиф Крутка,
Гемтремк, Міш.

ДО БОРОТЬБИ З ВІДВІЧНИМ ВОРОГОМ.

Чом ти, наша Україно,
Така нещаслива?
Чом знущаєсь над тобою
Та Польща паршива?

Сама вона вже над гробом,
Тількиб її умерти,
Та вона таки бажає
Українцям смерти.

Не діждешся вже ти того,
Ти, Польще проклята,
Щоб ти довше могла гавкать
На нашого брата.

Бо ми, сини України,
Знаєм твої мисли,
Тож невдовзі будем гнати
Тебе аж до Висли.

Не будеш ти у нас довше
Собі панувати,
Зі своїми катюгами
Пити й танцювати.

Бо ми, браття Українці,
Вже добре навчились,
Щоб з проклятими Ляхами
На все розлучились.

А щоби нам розлучитись
З тим проклятим Ляхом,
То треба нам поступати
Виробленим шляхом.

Треба усім нам злучитись
В одно міцне тіло,
Щоби виступити разом
Проти Ляха сміло.

А коли будемо, браття,
Разом виступати,
Тоді вже Ляхи побачать,
Що мусять втікати.

Що мусять вони втікати,
Щоби не попастись
В українські міцні руки,
Тай з світом розстатись.

Тож то буде Лях втікати,
Аж буде шуміло,
А ми будем нагаями
Прати його тіло.

Коли Лях стане втікати
Через Сян на Краків,
Ми тоді звернем всі сили
На Київ та Харків.

Бо там також не від нині
Наш ворог завзятий,
Той Москаль широколобий,
Від Бога проклятий.

Щоби і його прогнати,
Треба нам лучитись,
Треба дуже згідно жити
І всім нам любитись.

Галичанин, Буковинець,
Лемко, Наддніпрянець —
Кожний повинен це знати,
Що він Українець.

Як не буде в нас незгоди,
Не буде й ріжниці;
Тоді згинуть раз на завше,
Між нами границі.

Тоді то і світ побачить,
Що ми маєм силу
Та що ми хочемо жити,
А не йти в могилу.

Що ми нарід славний, гордий,
Що й в нас есть герої
Та що в нас есть рідна мова,
Що нарід на волі.

Тоді з нами всі народи
Стануть говорити,
Бо побачать, що ми нарід,
Що ми варта жити.

Бо побачать, що в нас згода,
Як в одній родині,
А ми тоді заспіваєм:
Слава Україні!

Вунсокет, Р. Ай. П. Я.

ВІДКРИТТЯ НАЙСТАРШОГО ТЕКСТУ БІБЛІЇ.

За останніх 90 літ відкрито дуже богато біблійних рукописів. В 1842 р. знайдено в Сирії старосирійську верзію Євангелія. В 1844 р. німецький учений Тішендорф відкрив частину Старого Завіта в старосирійській мові, а 1859 р. цей самий учений знайшов дальші частини Старого й Нового Завіта. В 1892 р. відкрито дальші папируси й куски Проповіди на Горі.

Тепер англійський учений Фридрих Кенон відкрив цілий ряд біблійних рукописів. Знайдено папируси, писані грецьким письмом. Англійський учений сподівається знайти ще дальші папирусові сторінки, якіб принесли богато нового.

Другий англійський учений, Бітті, відкрив в Єгипті 190 карт грецької транскрипції біблії: є книги Єремії, Даниїла, всі чотири Євангелія, листи до Римлян і т. д.

І саме між цими рукописами знаходяться найстарші рукописи грецької біблії. Походять вони мабуть з перших літ II й III в. по Хр.

Цікаво, що знайдені рукописи не є писані на папирусах, які можна звивати, але на картках. Є це т. зв. кодексовий формат. Загально відомо було археольогам і знавцям старинности, що кодексової форми держалися християни тоді, коли погани писали на звоях. Але ніхто не думав, щоб кодексова форма вже так скоро появилася.

Знайдені рукописи дуже ріжняться від рукописів, що містяться в оксфордській бібліотеці. Найцікавішою знахідкою є книга Даниїла, що в богатьох місцях ріжниться від сьогоднішнього тексту.

Щож торкається Нового Завіта то дотепер думали, що перед IV в. по Хр. чотири Євангелія не були получені в одну збірку, тому, що кожне Євангеліє було писане на звоях.

Тимчасом показується, що вже в III в. по Хр. істнували цілковиті „видання" Євангелій. З величезною старанністю віддлено поодинокі сторінки, богато сторінок є пороздираних і надіджених, тому текст не є повний.

Знайдений рукопис не містить у собі ніяких сензаційних змін, якіб його ріжнили від інших рукописів.

Смалені дуби.

СКОВОРОДА.

Які чудасії діються іноді з чоловіком, як казав Гоголь!

Оноді я пізно нічю сидів над старою книгою. Північ... Бе дванадцята година.

Раптом двері відчинилися і входить... бр-р-р, дотепер мороз іде... знаєте хто? Сковорода!

Я схопився з крісла. — Сиди, сиди — промовив він лагідно. — Важка журба пригнала мене з того світа.

„Певно пацифікація" майнуло мені в голові, але я не міг видобути ні слова.

— Пацифікація? думаєш (мене проняло морозом) ні, у нас є конституція. Вправді нам і там кривда діється. Але щось балакають за автономію, хоч, здається, з цього нічого не буде. Але в нас інша журба. Журить нас ваша непорадність і глупота. Квітка все мені дорікає:

„Це ти, Грицю, винен... Бачиш, цілий український нарід вдався в тебе. Не має практичного змислу"...

Я рішуче заперечив.

— Так зле не є. Той час вже минув безповоротно. У нас тепер, ге-ге. Куди інакше!... Заглянулиб до наших є... є... банків! А фабрики!... Індустріялізація на цілій лінії... Де далі зачнемо домпінґ... „Рідна Школа", чули може? будує кілька хмародерів...

Зрадів мій гість на хвилю, але за хвилю посумнів знову.

— А чого всі такі якісь... блідеңькі? Грошей певно ані копійки...

Я брехав як нанятий.

— Ні, це тому, що ми дуже чиста біла раса. Білша як деінде. Це нам хіба в плюс. А що до копійки... е... е... вона у нас є... На верху певно ніхто не держатиме. Хлопи на селі тримають у горщках, а буржуазія в заграничних банках, або П. К. О. Заробляємо при всякій нагоді. Ось тепер конскрипція...

Ще більше повеселішав мій гість.

— Дуже тішуся... Добре, що побачився з тобою. А то всі: ти, тай ти... Гоголь колись такий веселий був, тепер геть похнюпився. А Тарас Бульба все тільки стискає кулаки і говорить: Убю! Убю, як собаку! Це він так про деяких ваших панів...

Він обернувся і плюнув так голосно, що аж вікно відчинилось.

— Тільки бувало втіхи, як прийде „Зиз" або краківський „Курер". Тоді всі веселі, сміються. Гребінка — так той все про вас байки пише... Одну знаю...

„Старий, бувалий в світі лис
Видавав клерикальну газету..."
і т. д.

Цілий том вже написав, але не має видавця. Чекає, аж котрий умре...

Запіяв півень. Я заговорив скоро:

— А що там робить Франц Йосиф І, бо, бачите, я мігби статтю до „Неділі"...

Але мій гість вже зник. Тільки вікно бренькнуло.

(„Новий Час"). вг.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (42)

Рука жрекині Ла затремтіла, коли вона вдивлялася в незвичайну красу Тарзана. В ній знову прокинулася несамовита любов до того, з яким її так дивно й трагічно звела знову доля. В неї почалася боротьба між любовю до Тарзана й повинністю жрекині: покарати й принести в жертву того, хто осквернив храм і украв жертвенний ніж. Адже він удерся до Опару вже двічі й двічі вирвався з храму, вириваючи жертву з рук жрекині.

Ота внутрішня боротьба Ла спинила її руку і вона вже не могла вбити так легко Тарзана. Цілу ніч билася зі своїми думками Ла й то рішалася нарешті полюбити з Тарзаном і зі своєю любовю до нього, то знову хотілося зберегти його для себе, для свого життя, для своєї любови. В її уяві вставали картини того, як уже мертве тіло Тарзана буде корчитися на жертвеннику в полумі страшного вогню.

Нарешті любов до Тарзана перебороли її почуття обовязку яко жрекині. Вона наблизилася до Тарзана, що спокійно спав, і з тривогою прислухувалася до його грудей, чи не завмерло його серце, чи бється воно, чи він ще живий. В таких хвилях почуття любов до нього ще глибше западала їй у душу й до болю краяла її серце. Зявилися в неї думки, чи не лищити тайком своїх жерців з Опару й чи не втікати в джунглі з Тарзаном.

Та вона знала, що він цього не хотів. Вона знала, що він на її любов не звертає уваги. В моменті пригадки цього Ла знову палала ненавистю до нього й бажанням виконати свої обовязки головної жрекині. Нарешті вона розбудила Тарзана й знову почала говорити про свою любов, про можливість порятунку і т. інше. „Люби мене! Лише люби!", — говорила вона, припадаючи до його грудей.